

so komej prihod noči čutiti dale. In zdaj je še enkrat bengaljski oginj posvetil, in podobo jame od zunaj pokazal; drugi pa je znotraj jame posijal, kjer je bilo ravno tako viditi, kakor zjutrajno zarijo, kateri višje stoječi oblaki le kako lino puste. Ko smo zopet v Planino prišli, s svečavo obilno kot v procesii, je bil pred ločitvo zadonel še glas: Živi Dr. Schmidl! naj živijo Planinčanje!

O sklepu te slovesnosti naj bo to opomnjeno, de preiskovanje jame, ki se zdaj godí, gotovo ne bo brez dobička, ne samo za učeni svét, ampak tudi za kmetijstvo v Planinski dolíni. Vse se sicer ne da naprej prerajtati; vender med drugim že to zna v velik prid biti, de se bo bolj na tanko čas prihoda velike vode iz jame vedil, kadar kako deževje naprej na Pivki razsaja, in se bo tedaj v času kaj s poti spraviti znalo. Tako je bilo ravno 30. p. mesca, ko je bila na Pivki velika naliv, v Planini pa ne sile, in se je Unec nagloma narasel, drugi iztoki vode pa se niso nič ali ne veliko spremenili. Iztrebljenje jam, ki vodo v Planinski dolíni požirajo, se je ta pot že koristno pokazalo; zakaj lahko so že zdaj vodo v se vzele, ktera bi bila drugač gotovo po ravni nastopila, in snožeti podško- dovala.

Podlipski.

Pomenki v besedah

„župan — županija — nadžupan — nadžupanija.“

(Dalje.)

Gospod iz Dunaja prestavlja, kar nam je znano, nadžupana Obergemeindevorsteher. To bi bil komaj, pa ne še za prav moj véliki župan; nadžupan ni po mojim ne mali ne véliki župan, je več kakor katerikoli župan, je nad župane postavljen oblastnik, je tedaj to, kar pravimo Bezirkshauptmann. Kaj bi gospod djal, ki tak bistven razloček med Gemeindevorsteher in Bezirkshauptmann nahaja, ako bi ministram v glavo padlo, namesto Bürgermeister reči: Bürger-Gemeindevorsteher? kar je tako lahko mogoče, kakor že skoraj za vsako reč rečejo: Kreis-, Bezirks-, Stadt-, Schloss-, Berg- u. s. f. Hauptmann in kar bi se skoraj bolj pristojalo. Kako bi mogel poplej Bezirkshauptmann poleg Gemeindevorstehera svojo veljavo ločiti? — Kreishauptmann je tudi vsa druga veljava, kakor Bezirkshauptmann, in po čem se ločita? po besedah Kreis in Bezirk gotovo ne, zakaj obojno pomeni po svojim etymon „Kreis“ in „circulus“ kakšnokoli okolico. Ločijo se tedaj samo po pomenu, ki se jim da, zato imamo létas drugačne Kreise in Bezirke, kakor so bili lani in kdo je še rekel, de je to žalostna zmeta, in de ti prekerševavci ne vedó kaj delajo?

Imé je imé; ono ne daje in ne odjemlje veljave; to stori le pomén, ki se mu daje. Nikar se zato ne bojte, de kmet, kadar bo vedil, komu „nadžupan“ pravimo, mu bo nar pred pod noge pogledal, ali res cokelj ne nosi, kakor se zna primeriti, de jih bo v daljnem cesarstvu kakšen župan nosil. Nadžupan bo zastran tega poleg župana ravno tako lahko svojo veljavo ohranil, kakor jo vsi Hauptmanni v svojih raznih pomenih za se ohranijo, desiravno so politiški, vojaški, kameralni, družbinski i. t. d.

Pa saj nikomur ne té ne une besede ne vrivam; sim le v razorano polje slovenšine zernice vergel, ki se je meni dobro zdelo, naj se že prime ali ne. Ali sim za to imé zmotnjavca zaslužil? Če se hočemo, po ti poti srečevati, kam pridemo! Z lepo se zmenimo, to bi znalo za vse prav biti.

(Konec sledí.)

Vsakimu svoje.

Iz Celja smo prejeli dopís, kteriga se ne branimo v „Novicah“ natisniti, v znamenje, de nismo v nobeni zadevi enostranski, ampak de radi dovolimo besedo vsakimu poštenimu možu, ako je tudi nasprotna nam ali našim g. dopisnikom. Kar pa našiga g. dopisnika vtiče, ki je unidan iz Celja tisto neprijetno novico naznanil, moramo pa tudi povedati, de ga poznamo častitiga rodoljuba, ki ni, kakor morebiti nekteri mislijo, iz verste mladih prenapetih Slovincov, de torej njegovim dopisam zamoremo zaupati. Zna biti, de je v ti zadevi preojstro sodil, za to pa tudi — ker ga pošteniga možá poznamo — ne bo zoper to, de se zaslíjijo tudi druge mnenja. Gotovo je pa, de za šolstvo pred vstavo zasluženi g. vodja zdaj po vstavi ni bil več na pravim mestu, ker ni slovenšine razumel. Iz dopísa iz Celja povzamemo „sine ira“ naslednje verstice:

»Ljube Novice! Ve ljubite resnico, zato vzemite v svojo sredo naslednje moje besede. Nisim scer prijatelj pisanja; pa zdaj sim prisiljen Vas prositi, moje besede razglasiti, ker so se v Vašim listu 21. velkiga serpana t. l. v »novičarju iz Celja« neke besede znajde, katere so nam silno hudo djale. Tam se bere med drugim: »Vodja Celjskih latinskih šol, — velik protivnik Slovincov in celimu mestu neprijeten mož — je bil pred kratkim svoje službe odstavljen.« — Kdor je to pisal, je totiga moža krivično sodil. Zagotovim Vas, de sim pred kratkim s slovenskimi učenci govoril, ki pravijo, de zdaj svojiga očeta zgubijo. Ne zamerite mu, če slovenskiga jezika govoriti ne zna, ker ni rojen Slovec, in že 72 lét star mož — vunder ni bil nikakor protivnik slovenšine. Kako zamore kdo tudi reči, de je bil celimu mestu neprijeten, ker je vžival tukaj veliko čast in spoštovanje. Če pravi g. dopisnik, de je bil »svoje službe odstavljen,« — zakaj pa ne pové tudi vzroka, ki ga je odstavil? Starost je, ki ga je odstavila, ker je že 72 lét star. Zavolj svojih zaslug za šolstvo je prejel zasluženi vodja pred 2 létama veliko zlato svetinjjo, ki njegove persi po pravici kinči. — To v razjasnjenje krivičniga razsodka zastran verliga možá.«

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Marburga. Ne davno je u naših „Novicah“ u nekem članu bilo povedano, da je u Marburgu u latinskih šolah 17 mladenčov se izpitavanju (izpraševanju) iz slovenskiga jezika podverglo. To se mora toliko popraviti, de jih ni bilo 17, ampak 54. Prihodnje šolno léto u Marburgskih latinskih šolah, katere zana-prej iz 8 odredov obstojijo, se bo, kakor je že u Grač-kih novinah službeno na znanje dano, začelo 1. oktobra t. l. Za upisavanje se imajo mladenči oglasiti v treh slednih dnevih tekočiga mesca septembra.

J. Matiašič.

Iz Vipave. Turšica bo létas pri nas prav bogat pridelk dala; slabeji se pa letina za vino kaže, zato ker vreme zadržuje, de grojzdje le počasi zori. Stare zaloge vina, so pri nas kakor tudi v Gorici popolnoma pošle, kamor so iz Laškiga že veliko tavžent veder vina dopeljali.

V.

Iz Ipave. Ne le samo v Šembidu nad Ipavo, ampak tudi vse druge šole Ipavske dolíne, namreč: v Ipavskimu Tergu, v Šturji in v Černim verhu so vredne velike pohvale. Tudi od teh 3 imenovanih šol, tako dobro duhovni, kakor tudi učenci so se létas per očitnim izpraševanju s svojimi pridnimi učenci prav dobro obnašali; — tode mi jih ne povzdigujejo tako pregnano, kakor se v „Novicah“ bere, de jih po nekterih družih krajih povzdigujejo.

Ipavci.

Ljubljana 11. septembra. V našim zadnim so-stavku smo 175 novih županij popolno osnovanih naznanili. Od tačas je boljši prepričanje skorej povsod zadržke volitev premagalo, in po verjetnih naznanilih, ki so nam do današnjiga dne dospeli, so volitve in tudi prisege izvoljenih mož že v 324 županijah srečno dokončane, namreč: v okrajnim poglavarstvu Ipave,